

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 214. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 15-го вересня 1939.

No. 214. Jersey City, N. J., Friday, September 15, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Ред. „Свобода“: Нью-Йорк 4-0237. — Тел. У. Н. Соколя: Нью-Йорк 4-1016 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНГРЕС СКЛИКАНИЙ НА 21. ВЕРЕСНЯ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт скликав надзвичайну сесію конгресу для вирішення надзвичайних біжучих справ. Президент не згадує, які це справи, але всі знають, що тут іде за зміну неутралістського закону, себто за справу дозволу амуніції й провізії воюючим сторонам.

Конгрес має зібратися 21. вересня. Рівночасно з цим президент вислав до провідників обох партій телеграфічні записки до Білого Дому на конференцію в справі сесії. Конференція має відбутися в переддень зібрання конгресу.

Конгресова сесія заповідається досить бурлива. Кілька прихильників повної неутралістської Америки у війні заповідають, що вони будуть добиватися відповідної ухвали та будуть протиставити законам зміни теперішній закон про неутралістство. На чолі цієї опозиції стоїть сенатор Бора. Однак поки що виглядає, що, не зважаючи на завзяту боротьбу в конгресі, більшість усе таки заявиться за президента.

На конференцію в Біллі Домі запрошено: віцепрезидента Гарнера, президента палати послів Бенкеда, сенаторів Барклія, Мінтона, МекНарія, Остіна й Питмена та конгресменів Рейберна, Мартіна, Блума й Бернса.

РОЗБИТКИ З „АТЕНІ“ ПРИЇХАЛИ ДО КАНАДИ.

ГАЛИФАКС (Нова Шкотія). — На американським торговельному кораблі „Сіті оф Флінт“ приїхали сюди 223 бучі пасажирів британського пасажирського корабля „Атені“, що затонув від міни або торпеди. Деякі з цих людей кажуть, що вони бачили субмарину.

„ДЕРЖИТЬСЯ ФАКТІВ“.

ОЛБАНІ (Нью Йорк). — Д-р Ворен Накс, директор стейвового департаменту вищого шкільництва, остерігає вчителів публичних шкіл про ведення дискусії в справі війни. Він каже, що зацікавлення війною є зовсім природне, однак вчителі повинні керувати дискусіями учнів, головне заставляючи учнів держатися фактів.

БОЇТЬСЯ ВІЙНИ З БОКУ ОХОЧОЇ МОЛОДІ.

АТЛЕНТИК СІТІ (Нью Джерзі). — Стивен Чедвик, краєвий командант „Американського Легіону“, видав публичний заклик, щоб люди, які хочуть не допустити Америку до війни, здержували свій запал, а головне запал молоді до участі в європейській війні.

НАГОДА ДЛЯ СТАРИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Морська Комісія Злучених Держав дозволила пустити в рух знову забрані з служби кораблі „Содерн Крос“ та „Америкен Ліджер“.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

СИНСІНЕТІ (Огайо). — Виконний комітет Американської Федерації Праці заповідає, що річна конвенція організації, що збирається тут наступного місяця, заявиться проти воєнного паскарства та вмішування Америки в європейську війну.

УРЯД ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВОЄННИМИ ЗИСКАМИ В РІЛЬНИЦТВІ.

ВАШИНГТОН. — Секретар рільництва Волес видав публичну остерогу проти підношення цін фермерських продуктів через війну. Мовляв, така доможна принесла би хвиливу користь рільникам, але відбилась би шкода на цілому краю, а по війні наробила би багато злиди самим фермерам.

РОЗКРИВАЄ „АНГЕЛА“ БОЛЬШЕВИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Перед комітетом Даеса став як свідок Олександр Трахтенберг, один з урядовців „Інтернаціональної Накладної Спільноти“, та заявив, що „ангелом“ американського комунізму є А. А. Гелер, президент цієї спільноти й інших бізнесових організацій. Свідок говорив, що Гелер підтримує матеріально комуністів, а большевицький уряд дає йому різні корисні контракти.

ПРИВЕЗЛИ „СКВЕЙЛОСА“ ДО ДОКІВ.

ПОРТСМУТ (Нью Гемпшир). — По 113 днях праці вдалося нарешті довести до берега американський підводний човен „Сквейлос“, що затонув з 26 людьми на Атлантійському океані.

Човен доставлено до доків американської воєнної флотії передовсім для повного розслідування катастрофи.

ПОЗИВАЄ СИНА ЗА СМЕРТЬ БАТЬКА.

САН ДІЕГО (Каліфорнія). — Пані Локс пізвала в суд за відшкодування 12,500 доларів свого сина за те, що він спричинив смерть її мужа, а свого батька.

Позов каже, що син зав'язав везти батька автотом, хоч мати не давала, бо син був сплячий. Син повів батька, заснув при кермові колесі авта й зішав автотом з дороги. Батько загинув у випадку.

УТИКАЮТЬ ДО СХОВКІВ.

Людишть Лондону приглядалася, як сходяться до парламенту послы. Нараз дався чути гудок, що над містом появилися ворожі літаки. Населення почало втікати до прихованих сховків. Але рейду літаків не було.

ГРІМ ЗАПАЛИВ ДИНАМІТ.

Як робітники каменолому в Сомерсті, Кентокі, збиралися покинути роботу й іти додому, вони приготували роботу на другий день: заклали динаміт, дрови й капелі. Вночі скоїлася буря з громою. Грім ударив у каменолому й підпалив динаміт. Вибух динаміту знищив велику машинну шувальню й інше знаряддя.

ВІД ЧОГО ПІСТРЯК?

На зборах третього Інтернаціонального Інституту Пістряка в Атлентик Сіті, Нью Джерзі, прочитано цікавий реферат про те, що причиною недуги пістряка є невідповідність їжі, головне недостача в їжі вітамінів А, В і Е. Стверджено, що зовсім певно на курячих і щурах.

НІМЦІ ПОШКОДИЛИ КАНАДЦЬСЬКО ІНДІЯНАМ.

Через те, що Німеччина забрала Чехословаччину, індійці в Квебеку багато потерпіли в торгівлі. Вони спростували кольорові пацюрки в Чехословаччині, пришивали їх до різних шкрявків виробів і продавали. Відколи Німеччина забрала фабрики в свої руки, вони не можуть дістати цих пацюрків, бо чеські фабрики заняті виробом амуніції. Індійці живуть в надії, що котрись канадський фабрика зможе фабрикувати їм такі пацюрки.

„ЕСКАРДА ЛЕНІНА“ НА ЛЕТУНСЬКІМ СВЯТІ.

У святкуваннях „Летунського Дня“ в Хабаровську взяла участь м. ін. т. зв. „Ескарга Леніна“, що є „зраковою летунською формациєю на Далекому Сході“. Ця ескарга повстала підчас українсько-большевицької війни й сформувалася в 1919 р. Ленін. Першим чиним цієї ескарги було збомбардування Києва, де перебував уряд Директорії. В 1929 р. „Ескарга Леніна“ перекинулася на Далекій Схід, де вона взяла участь підчас боїв у Манчжурії. Від того часу „Ескарга Леніна“ ввійшла в склад червоної армії на Далекому Сході. В 1938 р. відзначилася вона підчас кривавих японсько-советських боїв в районі озера Хасан.

НАРАДА АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ У СПРАВІ НЕВТРАЛЬНОСТІ.

Конференцію американських держав у справі становища Америки до європейської війни відкриють у Панама Сіті 23. вересня ц. р.

ТРИ ОСОБИ ЗГОРІЛИ ВІД ГРОМУ.

Вночі з понеділка на вівторок, 27 червня, перейшла над селом Сопошином, пов. Жовква, буря з громою й зливним дощем. Підчас бурі грім ударив у стодолу Дмитра Каменецького, що швидко згоріла до тла. У стодолі спала жінка Каменецького Катерина, його донька Анна та свояк Михайло Гнида, які теж згоріли живцем. Страшна смерть членів родини викликала гнітуче враження в селі.

СТРАШНІ КАТАСТРОФИ.

З невідомих причин вискочив з рейок трамвай у Брні і зударився з трамваем, що їхав сумежними рейками. В катастрофі загинули дві особи, 36 було ранених. — На летищі під Копенгагеном дійшло до катастрофи підчас злету військового літака, що закінчилася смертю двох летунів. — У північно-східній Кореї недалеко Канкіо - Гоку буря перекинула 16 рибальських човнів. 9 осіб затонуло, 16 пропало. Буря понизила телеграфічні й телеграфічні проводи.

АРЕШТУВАННЯ У ЗВ'ЯЗКУ ЗО СКАНДАЛЬНОЮ АФЕРОЮ У ЛЬВОВІ.

З доручення прокуратора поліції арештувала Казимира Грабана у Львові, лікаря з чеським дипломом, якого він не нострифікував у Польщі і тому не міг виконувати лікарської практики. Грабан жив з лекцій і тому знав багато гімназійних учнів. Подорожці цієї нової скандальної афери у Львові тримають у таємні.

ПІДПАЛ НА УКРАЇНСЬКІЙ ПАРОХІІ.

В Голосковичах, пов. Броди, згоріла на гр. кат. приходстві стодола зо збіжжям. Вогонь підпалений. Страта виносить три тисячі злотих. Серед околиць духовенства затримання.

ВАНДАЛЬСЬКИЙ УЧИНОК.

На воєнному цвинтарі при Личаківському кладовищі у Львові якийсь вандал знищив гострим знаряддям знімку на пам'ятнику на місці бл. п. четаря У.Г.А., Лісевича.

ЛІТАКИ І РИБИ.

Підчас сезону ловлі оселедців коло берегів Ісландії в р. 1938 вжито перший раз літаків до висліджування рибних лав. Звичайно оселедці випливають на поверхню моря двічі на день, коли море спокійне, звичайно видно їх в год. 10 і 16. З літака видно дуже добре лави оселедців вже з далекої віддалі. При помочі відповідних знаків літак повідомляє рибалок про положення та напрям руху оселедців чи інших риб. Згаданий спосіб виявився дуже практичний і дав гарні висліди.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ КОСТЕЛА.

В костелі св. Антонія в Рибниці заложено при головному вівтарі і на проповідальниці мікрофони з голосником в кількох місцях святині тому, що вірні добре не чули проповідей, бо костел доволі великий, але не акустичний. Вірні прийняли радіофонізацію костела з задоволенням. Це вже другий випадок інсталяції радіо в костелі на Шлезьку. Першим костелом, у якому заложено мікрофони, була катедр в Катовицях, з вежі якої гучномовні передають з плит звуку дзвонів найславніших катедр в Європі.

СОБАКА, ДИТИНА І ВБИВСТВО ЛЮДИНИ.

В Окленді, Кал., сталася така пригода: Мала Дороти Бекстер совгалася на вальках перед своїм домом. Вибір сусідній лес і вкусив її. Бачив це вітчим Дороти, вибіг на вулицю і копнув пса. Господар пса, 15-літній Джек Реган, зачав сваритися з вітчимом і вітчим штовхнув його. Свідком цього був незнайомий чоловік, що сидів у недалеко стоячій автомобілі. Він вискочив з автомобіля і вдарив кулаком вітчима. Вітчим упав на хідник, розбив собі череп і від того вмер.

НІМЦІ ПІД ЛЬВОВОМ

ЛЬВІВ. — Кореспондент Асошіейтед Прес переслав спеціальним кур'єром до Румунії опис зпід Львова та з цілої східної Галичини. В нім говорить, що польська армія в нещаді уступає, а німецькі війська підсунулись під Львів. Само місто Львів, говорить цей кореспондент, знаходиться в оплаканому стані. Німецькі літаки бомбардують його раз-ураз. Що тільки робітники усунуть руїни якогось дому з вулиць і відновлять рух, літаки знов наїдуть і знов завалять вулиці румовищами. „Це подібне, начеб хто хотів долонею відвертати приплив моря“, говорить він. Те саме з залізничними лініями, які літаки переривають раз-ураз. Води у Львові брак, бо літаки знищили водопроводи. Люди рятуються тим, що помпують воду з нечисельних занедбаних керниць, стоячи нераз годинами в черзі. Поляки починають бути незадоволені з власних провідників. „Вони багато говорять, а нічого не роблять“, говорить один поляк згаданому кореспондентові. В місті Львові, а також по інших містах цілком нема протилетунських гармат. Німецькі літаки не раз літають так низько і так поволі, що можна почислити, скільки крил має пропелер.

ПОЛЬСЬКІ МІНІСТРИ В РУМУНІІ.

ЧЕРНІВЦІ. — Сюди прибув літаком польський віцепрем'єр Квятковський разом з іншими міністрами; серед них є директор польського державного банку.

ПОГОЛОСКИ ПРО СТВОРЕННЯ „УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ“.

БУКАРЕШТ. — Юнайтед Прес доносить з Румунії, що німецькі війська завдають тепер польській армії розторошуючі удари. Їх безпосередньою ціллю на полудні є захоплення Львова і відтіт польської армії від Румунії. Коли це станеться, то польська армія, говориться в тому звіті, невилі буде довше ставити опору, бо буде цілком відтіт від джерел амуніції і від бензини, потрібної для її воєнних машин.

Вкупі з тим кружляють вістки, що німці негайно проголосять на західно-українських землях „самостійну українську державу“, яка, за їх розрахунками, буде ставитись до них прихильно. Німці числять поважно на українській націоналізм, який не є ні пронімецький ні пропольський, а найкраще його можна описати тим, що він є проти уряду, говорить Юнайтед Прес. Ця „українська держава, говориться там, стане випадовою брамою на Советську Україну, про яку Гітлер ще не забув та яку далі бажає взяти під своє панування.

ВАРШАВА ОБЕРТАЄТЬСЯ В РУІНИ.

БУДАПЕШТ. — Польський радіовий заповідач капітан Полєнський описував страхіття, що діються під цю пору у Варшаві. Ціле місто обертається в руїни. Німці бомбардують його вдень і вночі, а також тяжко обстрілюють з гармат. По вулицях повзають тяжко ранені. Стріляна не раз падає в гурти людей і опісля на тім місці тільки яма і шматки кривавого мяса. Проте варшавці не піддаються, говорив польський заповідач, і хоробро обороняються місто перед наїзниками. Героїстично відзначаються жінки, діти, а навіть старці, які ставлять опір зо зброєю в руках. Заповідач твердив, що Варшава таки не піддається.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ПОЛЬСЬКА АРМІЯ РОЗБИТА.

БЕРЛІН. — Німецькі військові звідомлення кажуть, що польська армія, яка в останніх днях ставила деякий опір, тепер розбита і в чотирьох місцях цілком прорвана. Німецькі війська переможно знов посуваються вперед і це справа двох найближчих тижнів, що вона буде зліквідована цілком. Німецький штаб заявив, що відтепер він буде бомбардувати всі польські міста, а то тому, що польський штаб робить зо своїх міст твердині, а також закликає цивільне населення до участі у війні та до нападів на німецьких вояків ззаду. Гітлер змодифікував свою обіцянку не бомбардувати міст у той спосіб, що дав приказ нещадно бомбардувати ті міста, в яких знайде мілітарний опір.

АНГЛІЯ ГРОЗИТЬ НІМЦЯМ.

ЛОНДОН. — Англійський міністер Галіфкс у парламенті заявив, що коли німці далі будуть бомбардувати польські міста і цивільне населення, то англійські і французькі літаки те саме зроблять з німецькими містами.

СОВЕТИ МОБІЛІЗУЮТЬСЯ.

МОСКВА. — Совети почуваються неспокоїні і дали мобілізацію своїй військ. В достовірних колах говорять, що ця мобілізація має на цілі мирні заходи, а саме евакуацію роззброєння польської армії, колиб та, відступаючи перед німцями, хотіла перейти советські границі. Та дехто є такої думки, що Совети бояться мати зо сусіда Німеччину і її переможну армію. З другого боку заговорили є те, що Совети дали приказ своїм кораблям не їхати до англійських портів. Вони також посуджують Польщу, що вона посиляє свої літаки на її територію.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-8007.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА

З хвилиною, як німецькі війська зачали вступати на українські землі під Польщею, зачали появлятися в американській пресі щораз частіші голоси, зв'язані з українською справою. Замітне тут те, що хоч Польща насильно змінила назву української землі й "вимазала" зі шкільних підручників, маб, а навіть газет не тільки назву "Західна Україна", але навіть "Галичина" (яку названо "Малопольською") то американська преса, навіть та, що Польщі дуже прихильна, таки не пише про "Малопольську", а про "Україну під Польщею", а про Львів як про "столицю України під Польщею". Польський "моцарствогий гумбуг" зникає в Америці хоч у цьому напрямі з винятком польської, демократичної преси, для якої ще далі існує "Малопольська", як і для польських воєнних комунікатів.

Замітне також і те, що, згадуючи Західню Україну, що опинилась під Польщею, американські часописи зачинають підкреслювати, що в теперішній хвилині треба собі пригадати, що "Польща, як тільки мала нагоду, була напасником, як і інші народи в Європі".

Зацікавлення Західньою Україною зростає тепер в Америці ще й тому, що дальша доля Західньої України може дати ключ до розв'язки тої загадки, якою являється німецько-советський договір. Назагал панує переконання, що в тому договорі мусять бути і такі тайні застереження, що відносяться голововно до західньо-українських земель, які ще є під Польщею. "Ди Нью Йорк Таймс", роздумуючи над тим, приходить до висновку, що ледви чи Совети захочуть брати Україну під Польщею, хоч і громадають великі сили на советсько-польській границі. Цей часопис припускає, що колиб Совети забрали від Польщі західньо-українські землі, то таким чином затиснувсь зв'язок, між українцями, що їх гнобить Росія, і націоналістичним непоборним українським рухом, що існує в Україні під Польщею". А це певно, пише "Ди Нью Йорк Таймс", не є побажанням для Советів. Це, пише цей часопис, моглоб статися тільки у випадку крайньої konieczности, колиб Німеччина не задоволася "старими границями", а посягала по нові землі, себто по західньо-українські й білоруські.

Треба тепер надіятися, що подібні голоси і здогади зачнуть появлятися у цілій американській пресі, коли вже появились у такій газеті як "Ди Нью Йорк Таймс". Зо згаданої статті видно, що американські часописи добре знають дійсний стан української справи і мученство українського народу. Тільки, що не завжди пишуть правду про той дійсний стан, а ще частіше збувають ту правду мовчанкою. Та тепер, коли актуалізується справа Західньої України, яку зачинають займати німецькі війська, допилюймо, щоби про неї ширилася правда в Америці всюди, в усіх місцевостях, по всіх газетах.

НА ЗАХІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(Комунікат Н. П. С.)

Польща ніби хоче говорити з українцями.

Кожночасні методи володіння окупантів на наших землях оберталися завжди в двох границях, що з них одна називається спробою порозуміння, друга скріпленням терором і безоглядним винищуванням. Голоси про потреби співжиття і порозуміння лунали зі сторони окупанта завжди тоді коли знайшовся він, чи то з огляду на внутрішні труднощі, чи з огляду на негодні міжнародні умовини, в прикрий ситуації та коли в ім'я державних інтересів треба було скріплити свій внутрішній фронт. Коли однак тільки безпека минала і окупант починав чути себе знов добре у своїй оці, зростає на підбитих землях терор і наступав поворот до давних метод екстермінації. Скільки прикладів з нашого минулого можна навести на доказ правдивости цього твердження! Бо по суті беручи довіг століття нашої неволі, це саме практичне і болюче підбиття таких метод на українській шкурі.

Тактика ця знаменна дуже зокрема у відношенні до польського займанця. Завжди безоглядно він нас давив, але завжди теж, коли небезпечно ставало довкруги нього, зумів він своєчасно видивити нові клічі про потребу взаємного порозуміння. Тоді говорилось про "нашу і вашу волюнтер", про "спільні походи", чи що там інше, на це тільки, щоб легковірного українця на бажаний час припрати, до себе притягнути і на свою службу поставити. Що діялося тоді, коли безпека минула, не треба писати. Останніх 20 літ нашого побуту під Польщею дає достаточну відповідь у цьому напрямі.

Але часи змінюються, змінюється міжнародний уклад сил і для управляючого методи безоглядної екстермінації окупанта, роліться потреба на бажаний час іншаково мовою говорити. Що в обличчі небезпеки стосує він теж методи терору у відношенні до певних частин даної підбитої нації, це інша річ. В міру того, як зростає для нього небезпека, зростає теж охота замирювати свій внутрішній фронт. Зрештою в таких разках стосується теж обі методи. Конкретно кажучи, Польща, яка від останніх місяців станула віч на віч смертельної небезпеки, не занедбала і на українському відтинку відпо-

відно забезпечитися, чи радше робити спроби в цьому напрямі. Ми вже мали нагоду писати про спроби масових фізичних ліквідацій українства на ЗУЗ, що їх поляки від кількох місяців скріплено форсують. Але практика показує, що це абсолютно не вишарпальне. Бож врешті-решт мільйонів українців не дасться замкнути в тюрми, табори, чи попросту вистріляти. Тому, побіч поліційних метод бандитизму, наступає теж спроба бити українців другим кінцем бука, себто з ними "зговорюватись" та їх для своїх цілей використати.

В останніх часах приносила польська преса численні вістки про переговори партійних опортуністів на ЗУЗ з поляками. Одна познанська газета у вислові радості написала навіть, що факт це вже доконаний, що значить, мовляв, поляки вже з українцями таки добавалися. Бо безпосередньо по тому винисла українська преса, що ніяких вислідів успішних переговорів не переведено. Що партійний світ уважав за відповідне з поляками тепер взагалі говорити, це вже друга річ, якої тут не торкаємо. Нам іде лиш про твердження, що такі переговори поляки самі заініціювали та їх зо щирого серця прагнули. Це знає, що їхня шкура щораз більше починає дрожати. Що саме так є, та що бажання угоди в них саме тепер зросло, можна вичитати далі на сторінках польської преси, яка нараз стала українцями дуже займатися. Ось напр. польський "Час" пише про велике значіння для Польщі української справи і підчеркує потребу швидкої її розв'язки. Він каже, що "справа доцільного управління польсько-українських відносин на ґрунті сучасного міжнародного положення (підчеркнення наше) не тільки не втратила, а навпаки, набрала ваги". Розуміємо "Час" та подібні йому польські газети, але мусимо відповісти, що їхні ствердження і надії не лише пізні, але взагалі скермовані під невластиву адресу. В сьогодиншій ситуації українці з поляками головлять не думають. Проблема польсько-українських відносин не при зеленому столі вирішиться. Знаємо, що притиснені до муру грядучою війною поляки може будуть готові на уступки, але поміляються вони, якщо думають, що у взаємних уступках суть

польсько-української проблеми і її розв'язка. Варто при тому відмітити, що отсі "договори" порозуміння літають в аккомпаніменті безоглядного давлення цілого українського життя та масових арештів українських патріотів. Треба бути напругу наївним поляком, або дуже кепським політиком, щоб вірити в успішність рівночасного стосунання таких метод. Поминувши навіть суть нашої боротьби з поляками, що внеможливає і виключає можливість якихнебудь перотрактаций з ними, треба ствердити, що, навіть виключно з психологічного боку справу беручи, акція поляків свідчить про їхню неспосібність у критичній ситуації щонебудь зарадити.

Вкінці треба зазначити таке: українські націоналісти, що в основі їхньої служби нації лежить безоглядна боротьба проти всіх окупантів, проти Польщі зокрема, завжди виключали всі можливості порозуміння із займаннями і піднесення ними прапор революційної безперервної несплячності держави. Факт цей означає наше становище і в сучасний мент. Свідомі відзвону, який знайшла наша догочасна боротьба в масах, ми певні теж їх становища в тій справі. Тому як на певну карту ставити можемо в цьому випадку на них.

Нова хвиля процесів.

Безглузда польська політика, що йшла в напрямі уроеної цілі винищити все українство і завела подяків у сліпу вулицю, не перешкоджає полякам іти далі утертими шляхами. Хоч свідомі вони, що квестія їхнього володіння на ЗУЗ є вже лише квестією часу, не занедбують вони проте ще при кінці свого володіння якнайбільше українців винищити. В останніх часах проходить на ЗУЗ нова серія процесів проти українців, яких посуджується чи то за приналежність до ОУН, чи то тільки за симпатизування з українськими націоналістами.

В днях від 7 до 12 серпня ц. р. відбувся в Бережанах великий політичний процес проти 14-тих українців, яким закидувано приналежність до ОУН, проти кольтонізаційної акції, м. ін. намагане вбивство кількох польських кольтоністів та намагане вбивство польсько-українських відносин не при зеленому столі вирішиться. Знаємо, що притиснені до муру грядучою війною поляки може будуть готові на уступки, але поміляються вони, якщо думають, що у взаємних уступках суть

Перед апеляційним судом у Львові відбулася 16. серпня

ц. р. розправа проти Івана Лукавського, Василя Процева, Петра Загорченко і Теодора Зельонки з Согорува, яких суд у Бережанах судив за приналежність до ОУН. Апеляційний суд постановив перелічити до Львова підсудного Лукавського, якого вивезли були вже до Пйотркова і тому розправу відложив.

Окружний суд у Бережанах судив трьох селян із Конох, повіт Бережани, а це Івана Сеньковича, Миколу Мукевича і Михайла Кудого, яким закидали приналежність до ОУН і нелегальну діяльність серед українців, що служили при польському війську. У висліді процесу засуджено Івана Сеньковича на 5 літ в'язниці, а інших двох звільнено.

Перед окружним судом у Самборі відбулася розправа проти 13 українців і українців з Поляни біля Хирова обвинувачених за це, що уладили маніфестацію на могилках поляглих героїв. Вони співали заборонені пісні, а потім заатакували польську поліцію. Поліція дала салву, у висліді якої зпоміж товпи згинули дві особи. Кількох поліцаїв сильно потурбовано. У висліді переведеної розправи засуджено Ефрозину Кендзерську і Степана Кузика на кару по 10 місяців в'язниці, Михайла Бойка, Розалію Хому й Оси́па Петровського на 8 місяців в'язниці, а всіх інших підсудних від 6 до 8 місяців в'язниці.

Дня 16. серпня ц. р. відбулася в Чорткові тайна розправа проти Василя Пшика, Івана Леганчука, Сельвестра Шевича, Павла Федоркува, Миколи Мороза, Михайла Музички і Марії Вітвіної, яких обвинувачувано за приналежність до ОУН. У висліді розправи засуджено усіх підсудних на кару по 3 і пів року в'язниці.

Цього самого дня суджено в Чорткові Івана Дмитришина за приналежність до ОУН. Йому присуджено кару 3 і пів року в'язниці.

Перед львівським апеляційним судом відбулася розправа проти Григорія Блашкова з села Попели, самбірського повіту, та Анни Лисюк. Блашкова самбірський суд засудив за приналежність до ОУН на кару 5 років в'язниці, а Анну Лисюк на 6 місяців в'язниці за це, що в своєму домі скривала Володимира Лабанца, якого поліція шукала під замітом приналежності до ОУН. По переведенні розправи апеляційний суд затвердив присуд суду першої інстанції.

Апеляційний суд у Люблині розглядав 18 серпня ц. р. справу Івана Ласюка, Теодора Ласюка і Єсима Терещука,

яких суд у Рівні засудив на кару від 5 до 7 років в'язниці. Апеляційний суд затвердив присуд рівенського суду.

Перемишльський окружний суд затвердив присуд першої інстанції на 4 українців Ярославщини, засуджених за це, що вони вирубили цілий сад польському осадникові, що недавно прибув до їхнього села. Трьох братів Корняків засуджено за це на кару по 2 роки в'язниці, а Михайла Матвійчука на 1 рік в'язниці.

Окружний суд у Бережанах засудив о. Остапа Стерника з Зарудець, адміністратора парохії в Липовиці Доліш., повіт Рогатин, на 6 місяців в'язниці за "українізування" назви. Вина його полягала в тому, що в метриці написав "Мацьковський" замість "Мацьківський". Так карано наших священиків.

Виселили священика.

О. Микола Косарчин, парох в Іванкові над Збручем, дістав 16. серпня ц. р. від борщівського старства наказ до 24 годин опустити село. Слід відмітити, що о. Косарчин був прикладним священиком: громадянином та працював у всіх місцевих установах. Молодого священика, що втішався загальною любов'ю цілого села, прощали з жалем усі мешканці Іванкова.

Польський бандитизм.

В ночі з 14. на 15. серпня ц. р. прийшли кілька невідомих напасників у місті Нараєві, повіт Бережани, до хати матери Петра Пайди, питаючися за сином. Мати відповіла, що її син спить у stodoli. Тоді напасники пішли до stodoli, вивели Петра Байду на подвір'я і розстріляли. Ця подія потрясла усім громадянством Нараєва й околиці.

Польські вандалі.

На ливачівському кладовищі у Львові знищили польські вандалі знімку на пам'ятнику на могилі бл. п. четари УГА, Лискевича. Як бачимо, польським бандитам небезпечно також упали українські герої.

Українці палять польських зайдів.

"Газета Польська" з 15. серпня ц. р. пише: "В Карові, повіт Рава Руска, в ночі підпалено дім Гені Кеслер. Здається безсумнівно річчю, що підпалили українські шовіністи, щоб позбутися в той спосіб двох польських кольтоністів, які мешкали в домі Кеслерової, а які прибули до села, щоб купити землю і на постійне поселитися в Карові".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

П. Б., Лейквуд, О. — Це не є газета "стаття", а щось у роді "наукової" розвідки про вік нашої землі. Характер розвідки є того роду, що надається до друку в якімсь релігійним журналі, бо всі виводи оперті виключно на Біблію.

До тих, що надсилають вірші. — Коли надісланий редакції вірш був не друкований, то значить, що не надається до друку. Годі у кожному випадку писати листа і виказувати недовомання вірша. Найбільше недовомання — це погана мова, а саме мова повинна бути найбільшою окрасою вірша. А далі: забагато сліз, зідхань і нарікань. Наш наряд на рідних землях змагається, терпить і гине в боротьбі з вірою в кращу долю для будучих поколінь а ми маємо тут нарікання на "нещасну долю" і т. п. Замість писати на старий "плаксивий" лад, краще присвятити час на якусь працю, що несе нашої справі й нашої оборонній акції в Америці — справжню користь.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНІ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

18)

Тимчасом хлопці, що та як, коли й звідки вирушити. Юрай помалу впливається й роздумує над своєю бідою. Тільки брови звелі й до хати. Гаразд, Поляно; може й ти колинебудь схоєш почати, а що, Юраю, те й це, а я зведу брови й піду до коршми. Хай і ти знаєш, як це смакує. Чи я маю ларшину морду, чи мені тече з очей, чи маю страшний пику, як той жорбак Ласло? Авжеж, старий я і скрізь мені повідався вугільний порох; пень я, нічого іншого від мене не залишилось; самий хребет, як я раком лавив по майнах; самі руки й самі коліна — колібно ти знала, в яких дірах я мусів видовбувати той вугіль! Ще тепер відкашлююсь чорним харкотинням, Поляно. Щож, небагато на мені знайдеш, що тобі моглоб подобатись; але ж тобі вранцювати, серденько, й побачиш.

камінь? А за якийсь час — дивні, американці і зо скали вміє дойти сметанку.

Феделеш Кирило починає співати, інші підспівують; ах, добре чоловікові між хлопцями. Як довго я цього не чув, як давно вже — Юрай прижмує очі й півголосом підтягає, тайда-тайда-тайда; й раптом, чорт зна, чого так розкудкудакався, співає, співає повним горлом, аж ногою припотує.

"Гей, ти", кричить Грицько Феделеш. "Хто з нами не пехай з нами й не співає. Співай собі вдома, Гордубале!"

"Або пішли сюди Степана", вмишався Юра Федюк. "Той либонь уміє краще співати, ніж ти".

Гордубал встає, нема йому кінця, під саму стелю сягає. "Співай собі на здоров'я, Грицю", каже спокійно. "Я вже й так хотів іти додому".

"А що маєш вдома робити", шкпірється Кирило Феделеш. "Маєш там наймита".

"Великий пан", докидає Грицько. "Наймита собі взяв до жинки".

кого це ти?"

Грицько посмішкувато гойдається на ногах. "Про кого? Є тут один такий газда".

Хлопи встають. "Лиши його, Грицю", примовляє Варав; хтось бере Юрая за плечі й по приятельськи тягне його геть.

Гордубал вирвався й на Феделеша, мало не дотикається його носом.

"Про кого ти?" — хрипить.

"Такий йолоп є тільки один", повторює Грицько Феделеш виразно, й раптом, наче батоном-яснуч: "але та-кох курв, як Поляна, є багато".

"Вийди на двір", захопив Гордубал і прокладає собі дорожку між раменами хлопів. Грицько за ним, відчиняє ніж у кишені. Позір, Гордубале, позір на спину. Але Гордубал нічого, сунється до дверей, а Грицько за ним, ніж у жмені, аж долоня йому потіє.

Усі виходять із коршми. Юрай обертається до Феделеша. "Ти", бурчить. "Так піди".

Грицько, руку з ножем за спиною, темно сопить і готується скокнати; але Гордубал

руки як тягла від криниці, хапає його в оберемок, руки не рухає, підносить його й кидає Грицька на землю. Грицько падає на ноги й грізно сичить. Знову підносить його Гордубал догори й на землю, догори й на землю, наче хотів би забивати Грицьком палі; раптом Грицькові підломилися коліна й хлоп летить на землю, руки розкидані, й крах! головою до якоїсь ночви, й лежить той чоловік, наче був би купкою одежі.

Гордубал важко сопе й поглядає налитими кров'ю очима на людей. "Не знав я", бурчить винуваю, "що там ночви".

Тут він дістав дощкою по голові, й знов і знов. Двоє, трое, четверо людей б'ють мовчки Гордубала по голові, аж бубонить. "Тікайте", реве Гордубал і махає поночі руками, бе до чийогось носа, падає на землю й силкується встати. "Б'ються", скрикнув хтось; Гордубал встає й не може, встає під ударами й гикає, ой-ой, ще раз силкується встати...

"Що ви тут", швидкий і гідний голос, і хлєсь карба-

ЖЕРТВИ НА РІДНИЙ КРАЙ

посилати на таку адресу:
"OBYEDNANYE"
P. O. BOX 122, CHURCH ST. ANNEX
NEW YORK, N. Y.

• 3 ДНЯ •

ПОЛОЖЕННЯ ПОЛЬЩІ.

негодуються на Польщу, а в 1933 році було навіть мале повстання в західній Галичині, коло Ряшева, в якому загинуло 500 польських мазурів.

ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ.

Гноблення українців і інших, відбивалося фатально також на загальній польській моралі. Бо, дозволивши своїй бюрократичній верстві ламати закони у відношенні до українців, Польща в засаді деморалізувала цілу свою бюрократичну верству. Деморалізація — це пошесть, яка не знає етнографічних границь. Хабарництво, непошанування законів, бутність, сваволя, а при тім непродуктивність польського урядництва пережерла наскрізь польську правлячу систему. Вона ступнево затримує охоту до поступу, до удішнювання себе і державної машини на всіх її ділянках, а свою совість заспокоювала і заглушувала надмірною вірою в патріотизм польських мас. Мовляв, патріотизм переможе всі, найстрашніші воєнні машини.

„МЯГКИЙ ЖОВТОК“.

Та це показалося маюю. В конфлікті Польща виявила себе, що не є ніяким „моцарством“, хоч має 35 мільйонів мешканців, а є тільки „мягким жовтком“.

Тепер же хай світ ще раз послухає нашої ради: Польща, якої історичною роллю мало бути це, щоб спиною до німців на сході Європи, булаб далеко сильніша, коли булаб зведена до етнографічних границь. Справжнє „заборолло“ може повстати лише тоді, коли схід Європи будуть захищувати вільні, не давлені німцями, щасливі народи. Серед них 45-мільйонний український нарід. Інакше цілий схід Європи буде нічим іншим, тільки „мягким жовтком“.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

І. К., Ірвінгтон, Н. Дж. — Ваші думки про об'єднання імміграції назагал добрі, але допис вимагає виправлення. Та Ви пишете, що бажаєте собі видрукування „без змін“. Коли так, то допис не буде поміщений, бо навіть Ваш цитат з літопису не може бути поміщений у такому виді, як Ви подали, бо виходилоб, що Ви дослідно передано з літопису, а воно так не є. Майте завжди на увазі, що редакція тільки радіє, коли може щось містити без змін, бо змінювати — значить завдавати собі додатково праці.

XX. століття.

Суддя: — Отже обвинувачений признається, що крав дріт з телеграфічних стовпів? **Обвинувачений:** — Так, світлий суде! Я чув, що тепер телеграфують без дроту і думаю, що він непотрібний...

„МОЖЕТЕ МАТИ ВІЙНУ“.

Польовий маршал Герман Вільгельм Герінг, промовляючи до робітників муніції, сказав на адресу Британії: „Можете мати війну, як хочете, і таку, якої хочете“.

ВЕСЕЛІ СОВЕТСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ

ДО ПИТАННЯ ПРО БОЄЗДАТНІСТЬ КОМУНІКАЦІЙНОГО АПАРАТУ СССР.

Про балаган на советських залізницях йдуть просто цілі легенди. Відомий він у різних постатях і був віддавна Ахілєвою п'ятою советської господарки. Правда, минули давно часи, коли поїзди в СССР ходили, як хто хотів та коли хто хотів, і вже тільки в сфері спогаду лишилися ті часи, коли широко й успішно практикувався т. зв. „самогон-сигнал“, тобто затримування поїзду у якійсь місці охочим їм громадянином за допомогою... пляшки самогону. Ступінею налаштування советської господарки витиснуло цей вигідний звичай, приваючи позовлі громадян СССР до їзди за таким таким розкладом поїздів.

Та дуже скоро показалося в ділянці комунікації й транспорту советськими залізницями різні менші або більші хибі й недостаті. Советська преса майже постійно приносила відомості з різних околиць советської імперії то про брак палила, що пропадало во складниць, то просто про крадіж збіжжя чи інших продуктів навантажених на залізничних вагонах, то знову про посповані локомотиви чи про розгвинчені рейки. Дедалі частіше й гостріше почали писати й говорити про саботаж на советських залізницях. Усування з посад, розстріли й присутність на різних інших чи менших достоянств цього ресорту до комісарів комунікації включно — не ліквідували „прориву“ на залізничному фронті. З комісаріатом комунікації було постійно зле. В ньому теж проходило найбільше змін.

Остаточно за налаштування загрозеного фронту комунікації взявся не хто інший, а один

із веселивої родини Кагановичів, швагер Сталіна, Мехель чи як Михайло Каганович. Посипалися гострі карі й присуди, але вони тільки в малій мірі направили діло. Проте зменшилося число саботажів, хоча балаган на залізницях далі залишився.

Всякі пляновані вимоги до советських залізниць лишилися тільки побожними бажаннями. Відома промова всесоюзного старости Калініна, яка підкреслила значіння залізниць у часі майбутньої війни, висувала такі вимоги: „Щоби поїзди підїжджали під фронт з точністю годинникового механізму, щоб набой, щоб їх буде доставити фронт, були виконані як слід, щоб вони відповідали тому призначенню, з яким їх висилається, щоб запілля відчувало, розуміло, чого треба в кожний момент ронтові, щоб, напри., підчас нежданих воздушних налетів люди не тратили голови, щоб за мінуту після таких налетів знову й знову вступала в свої обов'язки організація, щоб сільське господарство з зменшеним числом робітників так само інтензивно працювало, як і передтим, щоб промисловість побилизилася своєю працездатністю ще на декілька разів“. Показалося проте, що ще поки й нема війни, справа залізнодорожних транспортів клягає, так як і клягала.

8. липня пів до дев'ятої вечором тайна радіо-студія (хвиля 28.6) подавала звідомлення з СССР. Не багато можна було довідатися з цієї авдії, бо большевицькі станції її сильно заглушували. Але деякі фрази можна було почути. Між іншим і таку: „...безперестанне погіршування залізнодорожного транспорту в СССР“.

Що з цим залізнодорожним транспортом в СССР не гаразд, про це можна довідатися також і з большевицької преси. Очевидячки, що неналадним залізнодорожним транспортом годі успішно вести війну, маючи довжезні фронти віддалені від промислових центрів на десятки сотень кілометрів. Ось і приклад.

Як подає „Гудок“ на участку Красноярської залізної дороги, в одному тільки місяці травні ц. р. 4,870 поїздів перестояло перед семафорами 11,430 годин. Це значить, що кожний з затриманих поїздів стояв перед семафором майже три години. Те саме було і в червні. Тільки за перших п'ять днів червня перед семафорами станцій Красноярськ, Ключевенна й Чернореченська задержано 302 поїзди, які перестояли разом 1,026 годин, тобто пересічно кожний стояв понад 3 години.

А як собі радять з діягра-

мою на згаданому залізнодорожному відтинку? Як знаємо, діяграма в СССР має сповняти роллю не тільки контрольного, але й пробудника трудової совісті у советських громадян. Отже на станцію Ключевенна приїздить поїзд ч. 711. За ним мав іти поїзд ч. 711-625. Але тому, що той поїзд не вийшов, то начальник Ключевенської станції придержав перший поїзд кілька годин і пустив його тоді, коли була пора відпустити поїзд 711-625, колиб той був приїхав. І так за станції Ключевенна відійшов поїзд ч. 711, але вже як поїзд ч. 711-625. Той поїзд згодом приїхав до станції Озерна, але тому, що місцевому начальникові знову бракував поїзд, то він відправив його, протримавши кілька годин, як поїзд ч. 911. І так діялося з цим поїздом іще шість разів, доки він не доїхав до Красноярська. З Красноярська той самий поїзд відійшов накінець як ч. 709-1001. Значить, пляні виконано згідно з діяграмою! Але як?

А тепер даліше. Ще з світової війни є знані випадки, коли то московські залізничні доставляли на фронт там, де було потрібно, наприклад, чобіт, — рибу. Так само діється й тепер. З тим одначе удішнюванням, що вагони, призначені на Далекий Схід, їдуть у Крим, або навпаки. Для контролю руху заведено в СССР на станціях спеціальні бригади, що мають вилловлювати з поїздів ті вагони, які їдуть у неправильному напрямі. Але чи в цих бригадах нема охочих до ставановських подвигов? Є! От і через те повстає нове замішання. Над міру ревні бригади, щоб виказатися успіхами своєї праці, довають без розбору, що їм попаде. Вилловлені вагони знову завертають у неправильному напрямі. А їх знову так само завертають у „правильному“ напрямі інші бригади. Бо тут іде про те, щоб наловити якнайбільше вагонів. Не дивлячись, що перед семафорами такі довгенько стоять поїзди, чекаючи дозволу, щоб вїхати на станцію.

Нема чого дивуватися начальникам станцій, що вони ухитряються погодити назовні ці затримки поїздів з обов'язковим розкладом руху. І таким чином можна, змінюючи числа поїздів на кожній станції, вислати своєчасно поїзди за станції з точністю, як сказав Калінін, „годинникового механізму“. З таким залізнодорожним транспортом пхатись на війну, це мабуть великий ризик і в СССР мабуть це собі усвідомлюють добре.

А залізнодорожний транспорт не виняток. В СССР все пов'язано тугими вузлами. Об'яви безголовия на залізницях тягнуть за собою балаган і в інших господарських галузях життя в СССР і це річ ясна, згнане сон з очей влади СССР, бо вона хоче не тільки розпочати „наслідний смертний бой“, але й його виграти. СССР готується до нього, а в зв'язку з цим наладує теж справу комунікації. Та чи наладує?

УВАГА! **БОСТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ!** **УВАГА!**
УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА В БОСТОН, МАСС.,
запрошує всіх українців на
ОСІННІЙ ФЕСТИН-ЗАБАВУ
котрий відбудеться в НЕДІЛЮ, 17. ВЕРЕСНЯ 1939.
НА ПЛОЩІ GRACEMERE PARK, SO. RD., BEDFORD, MASS.
Початок у 1. годині пополудні.

Буде багато народних забав для старших і молодих. Будуть перемени, оборотний біг до мети, Озиринський козачок, Зборівська коломийка, Ступинський гопак, Буковинський чабан і інше. В кінці будуть дані ПЯТІ ігор. Знаменита Українська Орхестра. Запрошуємо Гостей з Манчестера, Н. Г.; Ловренс, Сейлем, Броктон, Тонітон, Масс.; з Ірвінгтона, Кромптона, Менана, Вунсакета, Р. Ай. Дорожовказ на Фестин салідує: From Manchester, Mass. Rd. 438 and 128. From Brookline, Mass. Rd. 28 and 128 to Lexington, Mass. From Newburyport, Salem, Mass. Rd. 128 to Lexington. — From Tauton, Mass., Rd. 438 and 128. From Brookline, Mass. Rd. 28 and 128 to Lexington, Mass. — From Providence, Crompton, Manville and Woonsocket, R. I. Rd. No. 1. A. and Rd. 128 to Waltham and Lexington, Mass. — From Mattapan, Dorchester, Roxbury and Boston, Mass., go to Cambridge Sq. and take Rd. 2 and 128 to Lexington. — From Lexington Sq. take Rd. 4/25 to Lexington Cemetery, take left R.I. and reach Gracemere Park. (Буде доложеной знак-вказівка). — Браї! не погоди Фестин відбудеться в неділю, 24. вересня, в тому самому парку).

ВІДДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ

— влаштує —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 16. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 16, 1939)

В ВЕЕТHOVEN HALL,

210 E. 5th STREET, (Bet. 2nd & 3rd Aves.) NEW YORK CITY

Початок у годині 7. вечором.

Вступ 40 центів. — Музика першорядна.

До численної участі в тім балі запрошується все Українське Громадянство. Прихід з того балю є призначений на культурно-просвітні цілі для Лемківщини. За чесну обслугу ручить Комітет.

УВАГА ШАНОВНІ ГРОМАДЯНИ В НЮАРКУ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

В НЕДІЛЮ, 17. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 17, 1939)

в 2. годині пополудні

— відбудеться —

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ

В УКРАЇНСЬКІМ НАЦІОНАЛЬНІМ СІЧОВІМ ДОМІ

506-508 — 18th AVE., NEWARK, N. J.

Посвячення доконає о. Данилович в асисті дооколичних священників і хору під управою п. Каськова. По посвяченні спільна гостина на новій залі для учасників. Також будуть визначні бесідники з дальших місцевостей і спеціальна орхестра.

До участі запрошується всіх! Старшина Дому й 3. Сотні О. Ч. С.

ПОЗІР! **ВОДЕРВІЛТ, Н. Й.!** **ПОЗІР!**

УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ГОР. КЛЮБ

— влаштує —

10-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

У НЕДІЛЮ, 24. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 24, 1939)

У годині 5. пополудні відбудеться вечір. По вечір будуть говорити бесідники і потім відбудеться Український Танець. Пізніше буде забава до пізньої ночі. На свято запрошуються всіх українців, як з Водервілту, Трой, Когос, Амстердама, Пітсвіла, Годсон і Олбані. 214,20 Комітет.

УВАГА! **НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦІ!** **УВАГА!**

Повідомляємо Шановних Громадян Українців, що

СТУДІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦІВ І БАЛЕТУ

І ЗАБЛОЦЬКОГО

В НЮ ЙОРКУ

приймає нові учні на новий курс — діти від 6 літ, а також і дорослі. До студії можна вписатися кожної середи вечором підчас лекцій в салі під ч. 334-33 Е. 14th ST., NEW YORK CITY. Платня за навчання приступна для всіх.

Українці! Вписуйте свої діти, заховайте молодь заходити до свого українського студія танців. — КОМІТЕТ: Ів. Кобан, предс.; В. Чарнецький, секр.; П. Редчук, скарб.

МОЛИТОВНИКИ

Віночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малого формату. Для дітей) \$.90

Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35

Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) 1.35

Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній справі) 1.35

Бог радість моя (сторін 606. В гарній мягкій чорній опр. 2.00

Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 1.70

“S V O B O D A”

81-83 GRAND ST. (P O Box 346) NEW YORK CITY, N. Y.

УВАГА! **НЮ ЙОРК, Н. Й.!** **УВАГА!**

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР, ВІД. 361. УКР. НАР. СОЮЗУ

В СУБОТУ, 16. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 16, 1939)

ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ ОСІННІЙ

БАЛЬ

в LENOX ASSEMBLY HALL, 252-256 E. 2nd ST., NEW YORK CITY.

Балевий комітет чесно обслужить усіх гостей, котрі прибудуть на цей баль.

Музика добірна, котра задовольнить молодь і буде пригравати танці до її влодобу.

Тому члени Тов. Дністер повинні прибути громадно і приводить знайомих, а хто хоче стати членом Тов. Дністер, то має нагоду на цім балі вступити без оплати вступного як до Тов. Дністер так і до У. Н. Союзу. Тож не забудьте, а приходіть громадно на цей баль. Вступ на цей баль 40 центів.

За чесну обслугу на цім балі ручить Балевий Комітет.

УПАДОК ДУХА.

Командант „курія смерті“, що тримався довгий час у Вестерплате, в німецькому полоні. За його відвагу німці дозволили йому задержати свою шпиду.

ЯК ОСЛАБЛЯЛА СЕБЕ ПОЛЬЩА.

Ось якими способами Польща, чи точніше її провідна верства, ослабляла себе з середини і несвідомо копала гріб під собою:

Вона, як сказано, давила свої національні меншини, серед яких була одна третина її власних громадян. Вісьмом мільонам українців вона не лише розв'язувала школи, палила церкви й нищила всі культурно-освітні інституції, але нищила також їх економічно і фінансово. Край страшенно зубожів, не було кому платити високих податків.

Маючи довкруги своїх границь ворогів, Польща мусіла розбудовувати свою армію, на яку потребувала великих грошей. Щоб добути тих грошей, вона мусіла накладати великі податки навіть на власних громадян. Серед польського селянства було велике

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Я. Квартальний мітинг Бр. св. Арх. Михайла, від. 198, відбувся в неділю, 17 вересня, в годині 5. пополуночі, в фінансовій галі на Пайк-уї. Уряд просить, щоб всі члени та членкині на той мітинг точно прибули на означений час. Також є обов'язком членів вирішити загалом місцеві вкладки. Хто не є членом У. Н. Союзу, то просимо прийти на мітинг, а ми випишемо вас до нашого товариства і У. Н. Союзу. Так само і діти можуть вписатися, бо за низькі ціни в У. Н. Союзі кожний може мати безпечне своє життя. Свій нарід повинен горнутися до своїх товариств та організацій. — Даниїл Чотятинський, предс.; Григорій Лисак, кас.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбувся в неділю, 17 вересня, в галі церковній, в годині 2. пополуночі. Пригадується довгочасним членам, щоб сповнили свої належності до Союзу і Товариства, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі мають дорослі діти в дитячому департаменті, щоб кінце переписали їх до своїх членів, бо чим скорше тим ліпше, бо менше буде платити. Просимо не забути це зробити якнайскорше. — Уряд.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Місячний збори Бр. св. Йосифа, від. 217, відбувся в вівторок, 19 вересня, в галі, де звичайно, в годині 7:30 вечір. Обов'язком кожний член має вжитися на зборах, бо є важкі справи до вирішення. Довгочасні члени хай стараніше вирішувати свої забори до Бр. і У. Н. Союзу. В цім місці, бо інакше будуть суспендовані. Податися до відомої тим членам, котрі довгують до братської каси і У. Н. Союзу три або чотири місяці, і в разі сплати чи кваліфікації не отримають забори після братського статуту. — Мих. Рудий, предс.; К. Гувка, кас.; А. Іванів, секр.

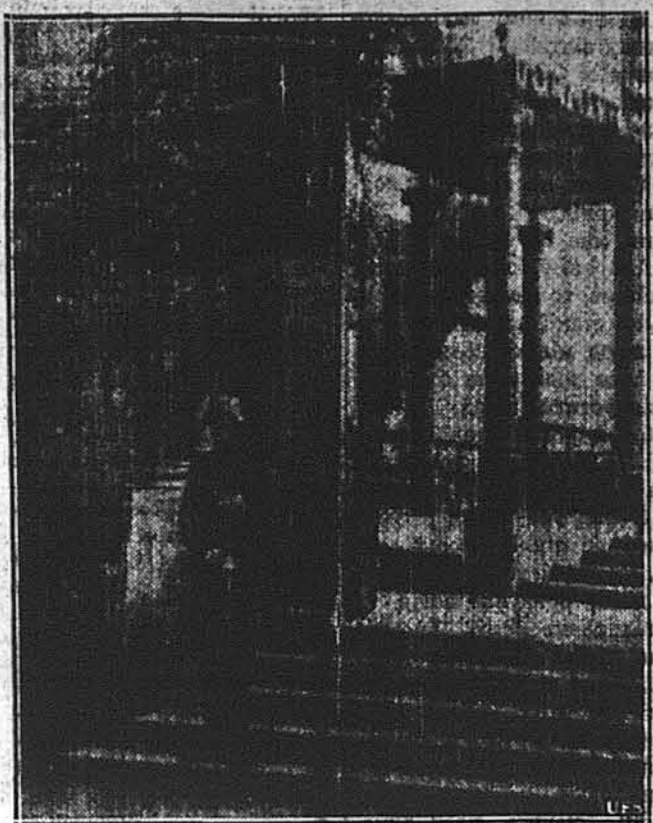
ШІКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379, відбулися в вівторок, 19 вересня, в годині 7:30 вечір, в церковній галі св. О. Ніколає при Окей і Райс у. Проситися члени прийти на ці збори, бо є важкі справи до подогодження. Також проситися довгочасних членів прийти та вирішити свої забори, бо в протинний раз можуть бути суспендовані. — Томас Подола, пр.; Василь Пилипів, кас.; Андрій Болнарчук, секр.

РАМЕЙ, ПА. There will be a monthly meeting of the Lodge "Taras Shevchenko," No. 433, on the 17th of Sept., right after High Mass. All members are urged to be present. — N. Shyk.

САВТ ПЛЕРІФІЛД, Н. Дж. Відділ 312: відбувся свій мітинг в суботу, 16 вересня, в годині 7:30 вечір, в домі парохіальній. Проситися членів зійтись, точно на означений час, бо є багато справ до подогодження, а довгочасні члени упираються вирішити свої забори, щоб потім не нарікали на уряд. Секретар буде перекладати збори, бо предсидник поїхав на вакації. — В. Хмід, секр.

СІРАКЮЗ, Н. Я. Надзвичайні збори Укр. Тов. Січ, від. 39, відбулися в неділю, 17 вересня, в справі вироблення програми на "Свято Злук", місцевих відділів У. Н. Союзу, як також є інші важкі справи. Кожний член обов'язаний явитися. — Іван Шуляк, предс.; Іван Лесюк, фін. секр.; Андрій Кудлик, кас.; Ілля Лушак, рек. секр.

МАГАНОВІ СІТІ, ПА. Мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 305, відбувся в неділю, 17 вересня, в годині 11:30 рано. Повинність кожного члена прийти і вирішити свої забори. Ще раз нагадуємо довгочасних членів, бо в протинний раз будуть суспендовані без рішучості. — М. Гейтош, секр.

ГРОБНИЦЯ ПІЛСУДСЬКОГО.

Німецький жовнір стоїть на варті перед гробницею Пилсудського на Вавелі в Кракові. Поляки назвали це „ошуством і цинізмом“.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

АМСТЕРДАМ, Н. Я.

Попрощали добрим словом і жертвою.

Дотеперішній наш парох о. Михайло Лисак попросився з громадою і відійшов на іншу парохію. З нагоди прощання зібрано також і на народні потреби. Покинуто \$15, які вислано до Об'єднання згідно з покликком цієї організації, щоб жертвувати на оборону української справи. Нам подякував о. Лисак за хліб і сіль, а ми дякували пароху за добру роботу, за труд, положений для народної справи, за покликки в справі допомоги Рідному Краєві, за заохоту до жертвенності. Правду каже церковний предсидник, грім. Юрій Спанік, що о. парох не страшний людям пеклом, але вчин людей поступати в такий спосіб, щоб ніхто з них у пеклі не був. Були в нашій громаді часи, коли в церкві падали гірші слова, що ширли роздорі і підпали людей від церкви. Та тепер було інакше. Від престоло йшло слово до згоди, бо об'єднання. І то слово, нігломлене гарною, чистою українською мовою, такою, до якої молоді покоління набуло тепер поваги. Ось це є те, за що наша громада дякує о. Лисак. І тому прощала його з пошаною і любов'ю.

Ілько Яремий.

МІЛВОКІ, ВІСК.

На інвалідів.

Гром. Павло Стешик переслав через Об'єднання \$10 на інвалідів. І гроші зібрано в тамошній українській громаді.

БЕІОН, Н. Дж.

З ювілею на Рідну Школу.

В суботу, 2 вересня ц. р., громадяни Василь і Анастасія Нізові святкували 21-літній ювілей свого подружжя. Забави, яку справив їх син Василь, відбулася в У. Н. Домі. Було багато місцевих і позаміських гостей, які добре забавлялись. Були промови і побажання. Тогочасним забави був Л. Бачинський, який зложив від себе бажання ювілянтам та предстали їх як добрих і примірних українських громадян, що все беруть участь в українській громадській житті та жертвують на народні цілі.

Серед цієї гарної забави прийняли не забути і про Рідну Школу в Збо-

рові й на поклик Л. Бачинського зложили: ювілянти Нізові \$2; по \$1: А. Райтар, М. Гумен, П. Качук, Л. Бачинський, Г. Захарко, С. Датз, Я. Лаврів, С. Готра, І. Нікіфорчук, С. Жуковський, В. Федорик, К. Драганчук; по 50 ц.: Т. Драганчук, Ф. Польовий, С. Ромей. Разом \$23.75. Збіркою зявилися пані А. Федорик і Л. Гумен. Гроші вислано через Об'єднання з призначенням \$16.75 на Рідну Школу в Зборові, а решту на іншу ціль.

Л. Бачинський.

НЬО ЙОРК, Н. Я.

На пропаганду в Америці.

На весіллі Катерини Рудницької з Петром Бригішем, яке відбулося 3 вересня ц. р., привітні гості зложили \$7.30 на покриття витрат ширення пропаганди української справи. Збіркою зявилися Іван Заразко й Іван Бішник. Гроші передано до Об'єднання.

М. Б.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.

З ювілею на народну ціль.

Дня 6 серпня ц. р. відбулися 25-літні роковини подружжя громадян Параньки й Івана Мішуків. З тої нагоди їх доньки, Люба й Ірина, брат Параньки, Іван Штегирин та братова Євдокія Андрусини влаштували їм забаву, на котру прибула родина і близькі знайомі. При цій нагоді пані Білобром піддала думку зібрати жертву на український шпиталь у Львові та на радіопрограму. Збіркою зявився Н. Корж. Зібрано разом \$12. З того \$7 вислано через Об'єднання на український шпиталь у Львові.

Н. Корж.

Життєва мудрість.

Якщо ваша жінка гарна, не кажіть їй цього. Вона сама про це знає! Скажіть їй краще, що вона мудра.

Якщо ваша жінка дурна, скажіть їй, що вона гарна. Тоді вона подумає, що її муж має мистецьку душу.

Всі поради, що їх дають старші молоді, зводяться виключно до того, щоби перешкодити молоді бути молоддю.

М. Костинич.

ЧУЄШ, БРАТЕ

Чуєш, брате, чуєш, друже,
Вітер віє з рідких піл,
Несе вісті сумні дуже,
Серце крає страшний біль.
Сумує, сумує морі хмари,
Насупились сірі дні,
В судорогах дім в огні.
Крутом чуті клікотіння
Буредів, громовиць,
Рев, шелесту, то дивлячись,
Вогні спинають з гасінням.
Кінь рудий, земко, крикни,
Підлянь, добря, не мовчи,
Тривай, покором доложити,
Гайвороний, верещи,
Кровожадий, там, цалі,
Стан будничий заміш,
Лютю пімста скажене,
На землі апаи Божий гнів.
Оттак, брате, світське диво,
Вирішуй, судиний час,
Хтож далає, яке жиню,
Яка доля стріне нас?

Письменник і критик.

Олександр Дюма, батько, мав великий жал до критиків, що надто гостро критикували його твори. Одного разу один з критиків закинув Дюму, що він у котрімсь зо своїх творів уживає вислову: „а хвилина слабости повставала виповнена боєм порожнечі“.

— Я не розумію, — сказав критик, — як може бути порожнечі, виповнена боєм.

— Як так, то вас ніколи не боліла голова, — закінчив розмову Дюма.

Так дуже.

(Казка для дорослих).

Жив собі чоловік і жінка. Чоловік часто побивав жінку, жінка плакала і взагалі голосно розпачала.

— Чому його не покинеш? — дивувалися сусідки.

— Бо його люблю, — пояснювала жінка.

— То чого так кричиш, коли тебе б'є?

— Бо боюся, що рука буде його боліти, — відповіла жінка.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приємний і легкий до зажиття. Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в незначній, а тоді заживається його або зараз перед нічним спочинком, або по вставанні рано. Мілертон не виробляє привички. ОДНА ВЕЛИКА КОРОВКА 75¢ вистане майже на цілий місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта

Ціни до 31. грудня 1939:
1 Package Millerton .75
2 " " 1.25
3 " " 1.75
6 " " 3.00

Ціни по 1. січня 1940:
1 Package Millerton 1.00
2 " " 1.50
3 " " 2.00
6 " " 3.50

Питайте за діалом Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Single package, not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важкі лише при замовленні просто з головного офісу.

УВАГА! — УКРАЇНЦІ НЬО ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕЙТІВ! УВАГА!
ПРИ НАРОДІ ВІДВІДИН СВІТОВОЇ ВИСТАВИ
в НЬО ЙОРКУ
не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назвою:
"LUCKY OPEN KITCHEN"
33 THIRD AVE. (3), межі 9. і 10. вулицею,
33 THIRD NEW YORK CITY
Там можна дістати по пристойних цінах смачні старокрасні, як рівнож американські страви. Ми певні, що вас задовольнить, як цього певні ті сотні й сотні українців і американців, котрі вже ходили заходять до нашої Реставрації.
За добрий харч і обслугову ручать
браття І. і А. ГЕЛЕТІЯ.

НАЙНОВІШІ СІТНІ КАЛЕНДАРІ НА 1940 РІК

Наталія Полтавка.

Гетьман Іван Мазепа.

За Україну

1918 Листопад

ЦІНА КАЛЕНДАРІВ:	13 ц.
1 до 4 по 25 ц.	50 до 99 по 100 "
5 " 11 " 20 "	100 " 249 " 250 "
12 " 24 " 17 "	250 " 499 " 500 "
25 " 49 " 15 "	500 " 1000 " 1000 "

В нас є великий склад різного роду календарів і святкових карток. Агенти, скеларі й всі інші хай пишуть по безплатній каталожі до:

UKRAINIAN BAZAAR, 2248 Grayling Av., Detroit, Mich.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МЕШКАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важке для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвилі. Просимо не переказувати нічого поштареві. Найкраще виповнити оцей бланкет, подаючи доконец стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи“.

Число відділу _____
Ім'я й назвище _____
Стара адреса _____
Нова адреса _____
Почта _____

РЕАЛЬНІСТЬ НА ПРОДАЖ
\$13,500.—
коштує 14-фамілійний мурований дім з 2 склепами. Рент \$4,500.
20-фамілійний мурований дім коштує \$50,000. Рент \$9,200.
За інформаціями звертайтеся до:
S. KOWBASNIK,
277 E. 10th St., New York, N. Y.

WM. TROYANOWSKY
Dealer in Frigidaire (Made by G. M.)
MAYTAG WASHERS, RADIOS,
SINGER'S SEWING MACHINES
SALES — SERVICE — REPAIRS
(Найкраще направляє і продає.)
129 S. LEHIGH AVENUE,
Phone 376 R. FRACKVILLE, PA.

ЗАНЕДБАНИ ХРОМІЧНІ НЕДУГИ
доводять до безпотрібного терпіння.
Аналіз крові, луги „Екс“, аналіз сечі, медична екзамінація
ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ
запевняють удачу діагнозу.
Ревматичні стани, „Гей фівер“, астма, кропотливі підходові кишків, піхура, злоді і нирок лікується модерними способами. — ПОРАДА ЛАРОМ
DR. DE RUHA
128 East 86th St., New York City.
Кожного дня від 10—2 год і від 4—9. У неділі від 10—2.
Особня ждальня для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урадові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИХАЙЛО КАНЮК
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОХОРОННИК
2321 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Модерна каплиця.
Добра обслуга.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
Телефон: Armitage 4575
Тел. до дому: Seeley 0298.

МИРОН ЛІТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рішучості, як далеко возз Нюарком. Враз потреби теле-фокуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Об'єкт:
883 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-5572

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(80)

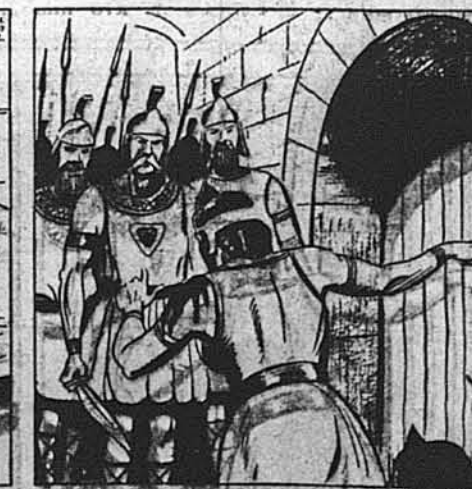
Як Менофра видала приказ войкам дістатись до нутра кімнати і схопити живими Тарзана та його приятелів, Тарзан відповів гримким голосом: „Коли твої люди ввійдуть до середини, я убою короля“. Войки зупинились. Хвилину панувала тиша, бо войки питались королеві, що далі робити.

Далі заговорила Менофра: „Випусті короля живого, а я вас відпущу цілими“. Та в тій хвилі король почав трясти головою, хочаби щось заговорити. Увільнившись трохи, він заговорив: „Не випускай мене, бо т чортівця вбе мене скорше від тебе“. Тарзан зашмирав і відповів: „Може ми якось цьому зарадимо“.

Він почав диктувати Форосові умови: „Ми годимося на пропозицію королеви. Але в додатку домагаємося, щоб нас випущено до „просмику війнів“, щоб віддано великий жемчуг і вікниці, щоб разом з нами йшов ти аж до просмику. Бо т той спосіб ми магімемо запоруку, що королева не зломить слова“. Форос на це згодився.

Тепер Форос підійшов до дверей і почав передавати ці умови королеві. Але королева не хотіла на це згодитись. Тоді король почав її благати, щоб кінце на це згодилась, бо інакше він згине з рук Тарзана, а тоді і її королівство пропаде. Та королева вилаяла своїх войків і звеліла їм добуватись до середини.